

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2001-916

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Viestinnän laitos	
Tekijä-Författare-Author Latvala, Satu			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Vallan ja julkisuuden rakentuminen sanomalehdistön mielipidemittauskirjoittelussa vuoden 2000 presidentinvaalien yhteydessä. Diskurssianalyttinen tutkimus Helsingin Sanomien ja Kalevan mielipidemittausaiheista kirjoituksista			
Oppiaine-Läroämne-Subject Viestintä			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2001-03-07	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 96 s. + 6 liitettä
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Vuoden 2000 presidentinvaalien yhteydessä mielipidemittausten merkitys joukkotiedotusvälineissä sai suuren merkityksen. Paitsi että mielipidemittauksia julkaistiin paljon, mittaukset myös nousivat keskeiseen asemaan muussakin vaalijournalismissa. Työssä tutkitaan Helsingin Sanomien ja Kalevan mielipidemittauskirjoituksia. Analysoitavana on näistä lehdistä yhteensä 55 mielipidemittausaiheista kirjoitusta ja mukana on moneen eri genreen kuuluvia juttuja.</p> <p>Tutkimuksen pääkysymyksenä on, miten valta ja julkisuus rakentuvat sanomalehdistön mielipidemittauskirjoittelussa vuoden 2000 presidentinvaalien yhteydessä. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, kuka saa puhua mediassa käsiteltäessä mielipidemittauksia, mikä on yleisön ja asiantuntijoiden asema lausunnonantajina sekä miten toimittajat käyttävät jutuissa ääntään. Lisäksi on pyritty selvittämään, millaiset kannat pääsevät julkisuuteen, kun kyse on mielipidemittauksista. Kyseessä on laadullinen tutkimus. Menetelmänä on käytetty diskurssianalyysia. Aineistosta on identifioitu kuusi diskurssia. Nämä ovat kilpailu-, kannattajajoukko-, vaikutus-, demokratia-, lokerointi- ja mittaukset todellisuuden peilinä -diskurssi. Tutkimustulokset kertovat, että presidentinvaalit representoidaan mediassa usein kilpailuna. Kilpailudiskurssissa ehdokkaat esitetään kilpailun osanottajina, joiden päämääränä on "kisan" voitto. Kilpailudiskurssi käyttää usein urheilun metaforia. Kannattajajoukkodiskurssissa puolestaan päähuomio on kansalaismielipiteen jakaantumisessa. Tässä käytetään useimmiten apuna numeroita (esim. ?Halosta kannattaa 53, Ahoa 47 prosenttia?). Vaikutusdiskurssi kiinnittää huomion mielipidemittausten vaikutuksiin; on näet olemassa tutkimustietoa siitä, että mielipidemittaukset saattavat vaikuttaa yleisön äänestyspäätöksiin. Demokratiadiskurssissa puolestaan korostuu kansalaisuus ja äänestäjän ratkaiseva asema presidentinvaaliprosessissa. Demokratiadiskurssissa mielipidemittausten roolia vähätellään ja äänestäjän roolia korostetaan.</p> <p>Lokerointidiskurssi puolestaan keskittyy kategorisoimaan yleisöä ryhmiin, kuten miehiin, nuoriin tai vaikkapa kokoomuslaisiin. Mittaukset todellisuuden peilinä -diskurssissa mittaukset esitetään todellisuuden kuvajaisena. Mielipidemittausten perusteella saatetaan tehdä suoranaisia ennustuksia tulevaisuudesta tai sitten verrata varsinaista vaalitulosta vaaleja edeltäviin mielipidemittauksiin.</p> <p>Tutkimuksen mukaan mielipidemittauskirjoittelussa yleisön asema ei ole keskeinen. Sitä vastoin toimittajan asema korostuu; myös asiantuntijat ja presidenttiehdokkaat pääsevät ääneen mielipidemittausten yhteydessä. Mielipidemittauskirjoittelussa korostuu yleisesti ehdokkaiden asema ja yleisön rooliksi jää seurata tapahtumia sivusta. Tämä on ristiriitaista, sillä ilman yleisöä ei myöskään olisi mielipidemittauksia.</p> <p>Keskeiset lähteet:</p> <p>Borg, Sami (1994). Mittaus päivässä. Tutkimus vuonna 1994 julkistetuista Suomen presidentinvaalien kannatusmittauksista.</p> <p>Jokinen, Arja & Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero (1993). Diskurssianalyysin aakkoset.</p> <p>Suhonen, Pertti (2000). Mielipidetutkimusten rooli presidentinvaaleissa. Teoksessa: Presidentti 2000. Mistä vaalit on tehty.</p> <p>Suhonen, Pertti (1996). Mielipidetutkimukset, journalismi ja politiikka. Tiedotustutkimus 2/1996.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords valta julkisuus mielipidetutkimus presidentinvaalit diskurssianalyysi			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			